

UNMIK/REG/2003/10
15. април 2003. године

УРЕДБА БР. 2003/10

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О СЕМЕНУ
КОЈЕГ ЈЕ УСВОЈИЛА СКУПШТИНА КОСОВА**

Специјални представник Генералног секретара,

Сходно овлашћењима која су му дата Резолуцијом 1244 (1999) Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године,

У складу са Члановима 9.1.44 и 9.1.45 Уставног оквира за привремену самоуправу (Уредба УНМИК-а бр. 2001/9),

Узимајући у обзир писмо Председника Скупштине Косова од 25. марта 2003. године у вези са Законом о семену којег је усвојила Скупштина Косова 20. марта 2003. године,

Овим проглашава важећим од дана потписивања Закон о семену (Закон бр. 2003/5) који је дат у прилогу овој Уредби, при чему његове одредбе, посебно оне у Поглављу ИВ, морају да буду примењене у пуној сагласности са Члановима 8.1 (м) до (п) Уставног оквира за привремену самоуправу, а термин “увоз” и термини изведени из њега биће тумачени за потребе примене Закона на начин који је у складу са Резолуцијом 1244 (1999) Савета безбедности Уједињених нација.

Потписано 15. априла 2003. године

Специјални представник Генералног секретара
Михаел Штајнер

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

ЗАКОН Бр.2003/5

ЗАКОН О СЕМЕНУ НА КОСОВУ

Скупштина Косова ,

Имајући у виду Уредбу бр. 1999/1 Мисије привремене администрације Уједињених нација на Косову (УНМИК) од 25. јула 1999. године о овлашћењима Привремене администрације на Косову, измењене,

Базирајући се на Уредбу УНМИК-а бр. 2001/9 од 15. маја 2001. године о Уставном оквиру о Привременој самоуправи на Косову,

У циљу регулисања производње и трговине семеном разних биљних варијетета у пољопривредној производњи укључујући варијететне хибриде и семенског кромпира,
Проглашава следеће:

Проглашава следеће:

И ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Законодавство Косова о производњи и пласману семена биљних варијетета, садница и семенског кромпира у пољопривредној производњи

Овај закон уређује питања која се односе на производњу и трговину семењем биљних варијетета и семенског кромпира у пољопривредној производњи

Члан 2.

Делокруг закона

Овај закон се примењује на семење варијетета разних сорти биљака у пољопривредној производњи, те на домаће и увезено семенског кромпира , -дакле на све врсте обухвачене списком Програма 1 овог Закона које би се произвело и пласирало на Косово.

Члан 3.

Дефиниције фундаменталних термина који се користе у овом Закону

Термини који се користе у закону имају следећа значења:

- (a) Сорта - значи груписање биљке у оквиру једног ботаничког разврставања најнижег ранга, чије груписање, независно од тога да ли су услови за потпору узгајивача потпуно задовољени, може бити:
 - (i) Дефинисана изразом карактеристика које резултују из датог генотипа или комбинације генотипа;
 - (ii) Може се разликовати од другог груписања биљака потискивањем бар једне од речених карактеристика;
 - (iii) Третиране као јединице погодне за (пропагирање) множења на непромењен начин
- (b) Сорте отвореног опрашивања цветним прахом подразумева довољно стабилну јединствену (униформну)

сорту.

- (c) Природна линија подразумева једноличну довољно стабилну линију која је стечена вештачким самооплођавањем (преко селекције неколико наступајућих генерација) или еквивалентним операцијама;
- (d) Хибрид једнослојног укрштања подразумева прву генерацију укрштања између две урођене линије;
- (e) Двоструко укрштени хибрид подразумева прву генерацију укрштања између два појединачна укрштена хибрида, како дефинише узгајивач (у даљем тексту се може наћи и као особа која се стара о биљкама);
- (f) Троструко укрштени хибрид подразумева прву генерацију укрштања између јединствене и стабилне линије и појединачно укрштеног хибрида, по избору узгајивача.
- (g) Врхунски укрштени хибрид подразумева прву генерацију укрштања између једнослојне линије, тј. једнослојно укрштеног хибрида, са варијететом отвореног запрашивања цветним прахом изабраног од узгајивача.
- (h) Међу-сортни хибрид (Интер-варијетал хибрид) подразумева прву генерацију укрштања између биљака које расту из базног семена две отворене сорте опрашивања цветним прахом, како узгајивач одређује.
- (i) Препознатљивост - Сорта је препознатљива ако је особито различита од било које друге сорте, чије постојање је ствар уобичајеног знања у време попуњавања обрасца и да буде значајно одређеног дана.
- (j) Једнообразност - Сорта је једнообразна (униформна) уколико, зависно од промена својстава која се очекују током множења, остаје једнолична у релевантним припадајућим карактеристикама.
- (k) Стабилност: сорта је стабилна ако њене релевантне карактеристике остају непромењене после понављањег размножавања или, у случају нарочитог циклуса размножавања, на крају сваког таквог круга.
- (l) Косовска листа семена је листа варијетета која је дозвољена за пласман на Косову.
- (m) Права селекционера биљака: ималац права за гајење биљака одређене сорте има ексклузивно право да уради, или пак да овласти друге да ураде следеће:
 - (i) Да прода репродуктивни материјал варијетета те биљке;
 - (ii) Да произведе репродуктивни материјал на Косову у циљу његове продаје.
- (n) Вредност за култивацију и коришћење: подразумева позитивна својства сорти (варијетета) биљака које у поређењу са онима постојећима обухваћене у Косовску листу семена сорти (варијетета) приноси добитак сто се тиче узгоју култура или продуката истих. Ради тога квалитет нове сорте ће се прихватити као целина са свим својствима предности а не само на основу једног позитивног својства.
- (o) Селекционер је особа или организација која селекционира, открива, и развија одређену сорту;
- (p) Семе-Ту спада семе житарица, уљаног и влакнастог биља, семе за сточну храну, поврће, семе индустријског биља, медицинско и ароматично биље, садница винове лозе, воћа, шумских садница и семенског кромпира.
- (q) Узгајивач - је физичко или правно лице, укључен у Косовској листи семена, као одговорно лице за одржавање и чување те сорте, у складу са карактеристикама које је она имала кад је уведена у Косовској листи семена;
- (r) Семе селекционара (творца) означава семе раније генерације него што је пре-базно семе које се производи од стране или под одговорношћу лица за одржавање нивоа које на Косову обавља његове дужности које су дате у дефиницији (q) овог закона закона
- (s) Пре-базно семе (супер елитно) је семе генерације која претходи генерацији базног семена (елитно семе) које се производи од стране или под одговорношћу лица за одржавање нивоа из семена одгајивача;
- (t) Базно семе (елитно семе) подразумева семе које се производи од стране или под одговорношћу лица за одржавање нивоа из пре-базног семена (супер елитно);
- (u) Сертификовано семе прве генерације (Ц1) подразумева семе које је произведено директно из базног семена

- (елитно семе);
- (v) Сертификовано семе друге генерације (Ц2) подразумева семе које је произведено директно из сертификованог семена прве генерације, које је углавном намењено производњи биљака или делова биљака које конзумирају људи или животиње;
 - (w) Сертификовано семе означава семе које је директно произведено из базног семена (елитно семе) углавном наменски за производњу биља или делова биљака које конзумирају људи или животиње. Сертификовано семе укључује хибридно семе типова хибрида који су дати у дефиницијама (д), (е), (ф), (г) и (х) овог закона;
 - (x) Стандардно семе подразумева семе поврћа које је намењено углавном за производњу биљака или њихових делова који служе за конзумацију биљкама или животињама;
 - (y) Квалитет семена подразумева спецификацију (утврђивање) квалитета семена (чистоћа, проклијалост-постотак проклијања, постотак осталих врсти семена, здравље семена) оверено једним службеним сертификатом (уверењем);
 - (z) Контрола производње семена на терену подразумева одређивање идентитета и чистоће семених усева сорте;
 - (aa) Званични сертификат је званични документ који потврђује да је квалитет семена такав да оно задовољава стандарде које се тичу пласмана семена
 - (bb) Извештај о тесту семена је званични документ који потврђује резултате лабораторијских анализа ради одређивања квалитета семена;
 - (cc) Контингент семена означава пошиљку семена која се може идентификовати и чија вага не прелази тежину одређену подзаконским актом о пласману семена;
 - (dd) Министар значи Министар Министарства за Пољопривреду, Сумарство и Сеоски Развој (у даљем тексту: МПССР);
 - (ee) Произвођач семена подразумева особу која се ангажује у производњи семена, који је регистрован у складу са подзаконским актом о регистрацији и лиценцирању семена .
 - (ff) Продавац семена подразумева особу која је ангажована у трговини семена и која је регистрована у складу са подзаконским актом о регистрацији и лиценцирању семена.
 - (gg) Упакивач семена подразумева особу која је ангажована у паковању и репаковању семена и која је регистрована у складу са подзаконским актом о регистрацији и лиценцији семена.
 - (hh) Прерађивач семена подразумева особу која се ангажује у чишћењу, обради или преради семена са намером да буде пласирано на тржишту и која је регистрована у складу са подзаконским актом о регистрацији и лиценцији семена.
 - (ii) Подзаконски акти - подразумевају Министарске подзаконске акте, објављене у складу са овим законом, од Министра или објављене од Владе по препоруци Министра.
 - (jj) Одсек за семе подразумева одсек за семе у Одељењу за производњу и заштиту усева МПССР који је одговоран за све ставке које се односе на производњу, оверу, тестирање и пласман семена;
 - (kk) Канцеларија која води рачуна о сортама биљака подразумева канцеларију о правима сорти биљака МАФРД која је одговорна за сва питања која се односе на одобравање права узгајивачима биљака и на Косовској листи семена ;
- (II) УПОВ- значи Међународна унија за заштиту нових сорти биљака. .

III КОСОВСКА ЛИСТА СЕМЕНА И ПРАВА УЗГАЈИВАЧА БИЉАКА

Члан 4.

Примене сорти за Косовску листу семена и одобравање права узгајивачима биљака

Министарство за пољопривреду, шумарство и сеоски развој (МПССР) односно Одсек Производње и Заштите биља биће одговорно за обраду свих образаца(захтева) за унос сорти на Косовску листу семена и такође ће бити одговорно за све формуларе за одобравање права узгајивача биљака.

МПШСР ће основати Канцеларију за признавање права узгајивача биља у циљу администрирања свих питања везаних са Косовском листом семена Вариетета и признавањем права Узгајивача Биља.

Члан 5. Функције и дужности Канцеларије која се стара о правима сорти биљака

Канцеларија о правима сорти биљака примаће и разматраће све молбе за стављање сорти пољопривредних култура у Косовску листу семена као и све захтеве за одобравање права узгајивача биљака.

ОПЗБ(Одсека за производњу и заштиту биља) ће донети коначну одлуку о одобравању права узгајивача биљака везано са пријављивањем сорте..

Канцеларија за права на биљне сорте има право да заведе таксе на апликанте за следеће услуге:

- (i) такса за примену и регистрацију биљних сорти из косовске листе семена;
- (ii) такса за тестирање биљни сорти према различитости, једнообразности и стабилности (PJC) уз вредност за сетву и употребу;
- (iii) такса за жалбу против решења донетог од стране Одбора Косовског листа семена .

Члан 6. Подношење молбе за Косовску листу семена

1. Подношење молбе за Косовску листу семена сорте биљака биће право узгајивача сорте биљке или његових/њених правних наследника; таква молба ће бити регистрована у канцеларији која се стара о сортама биљака.
2. Молба за Косовску листу семена укључиваће:
 - (a) Попуњени образац за Косовску листу семена сорти;
 - (b) Технички упитник за сорту биљке који даје детаље о агрономским и морфолошким карактеристикама сорте;
 - (c) Признаницу која показује да је такса плаћена за званични преглед молбе за Косовску листу семена месец дана од датума регистравања молбе.
3. Молба за стављање на Косовску листу семена пољопривредних сорти усева односиће се само на једну сорту биљке.
4. Захтев треба бити попуњен на званичним језицима Косова.
5. Канцеларија која води рачуна о сортама биљака редовно ће објављивати у Службеном листу детаље који се односе на молбе које су примљене за додавање сорти биљака на Косовску листу семена.

Члан 7. Критерији који се односе на Захтев за Косовску листу семена Вариетета пољопривредне производње

1. Молба за место пољопривредне сорте усева на Косовској листи семена биће прихваћена ако сорта:
 - (a) Има одобрено име;
 - (b) Ако је другачија од свих познатих сорти;
 - (c) Ако је јединствена у смислу састава;
 - (d) Ако је стабилна за неколико генерација;

- (e) Ако врста којој сорта припада улази у листу ботаничких породица и врста које се управљају законом (Програм1).

Члан 8.

Тестирање варијетета биљака за уврштавање у Косовску листу семена.

1. Тестирање сорте биљке на особеност, униформност и стабилност (ОУС) обавља Субјекат којег овлашћује МПШСР.
2. Тестови ОУС-а биће вођени преко две сезоне гајења (две године) и биће вођени у складу са смерницама Међународне уније за заштиту нових сорти биљака(УПОВ).
3. У случају да је сорта биљке већ укључена у националну листу неке друге земље која је члан УПОВ-и, канцеларија која води рачуна о правима сорте биљке узме званични ОУС извештај од ауторитета за регистрацију који је обавило ОУС тест о сорти биљке.
4. Канцеларија која води рачуна о правима сорте биљке има право да уђе у билатералне аранжмане са другим земљама чланицама УПОВ-и за обављање ОУС тестова о сортама биљке која се гаји на Косову.
5. Вредност за култивацију и коришћење сорте биљке (тхе валуе фор цултиватион анд усе--ВКК) биће одређена тестирањем на испуњавање њених агрономских карактеристика у току више од две године и поређењем тих испуњавања са прикладним постојећим «контролним» сортама.
6. Вредност за култивацију и коришћење (ВКК) сорте усева неће се примењивати на:
 - (a) Сорте поврћа;
 - (b) Сорте трава које нису намењене за производњу сточне хране;
 - (c) Било која сорта биљке ултимативно намењена за продају само у некој другој земљи која је већ прихватила исту, имајући у виду вредност биљке за култивацију и коришћење.
7. Тестирање сорте биљке на вредност за култивацију и коришћење (ВКК) обавља на два засебна пробна места Институт којег буде овластило МПШСР.
8. У сврху обављања ВКК огледа и ОУС тестова, подносилац молбе ће:
 - (a) Снабдети захтевану количину семена бесплатно;
 - (b) Обезбедити набавку семена на одређену адресу до одговарајућег крајњег датума.
9. Ако је сорта биљке одређена резултатима тестирања као прихватљива вредност за култивацију и коришћење, кад се њена свеобухватна својства пореде са постојећим «контролним» сортама, предложена одлука са документацијом у прилогу биће поднета одбору за Косовску листу семена од стране канцеларије која води бригу о сортама биљака. Онда се доноси коначна одлука, а предлог ће бити објављен у Службеном листу.
10. Одбор за косовску листу семена састоји се од 5 чланова које имењује Министарство за Пољопривреду, Шумарство и развој Села. Два члана треба да буду радници владиних агенција, а три из невладиних организација. Чланови треба да имају стручно искуство у пољопривреди. Одбор за косовску листу семена је надлежан за коначно одлучивање о томе које ће се сорте квалификовати за Косовску листу семена.
11. Биће дозвољено подносиоцима молби или њиховим овлашћеним представницима да прегледају терене који су регистровани за њихове кандидате сорти на огледним локацијама ОУС и ВКК за време сезоне гајења.
12. Косовска листа семена са сортама пољопривредних усева биће издавана годишње од стране канцеларије која води бригу о правима сорти биљака.
13. Косовска листа семена биће објављена у Службеном листу и јавним новинама и укључиваће главне агрономске карактеристике сваке сорте биљке.
14. Одбор Косовског листа семена има право да ограничи број сорти сваке врсте усева која ће бити укључена у Косовску листу семена.
15. Биће дозвољен пласман на Косову само оним сортама које су укључене у Косовску листу семена. Подзаконским актом о пласману семена на Косову објављена од стране Министра, одређују се критерији за пласман врста семена које се моментално производе и пласирају на Косову.

Члан 9.
Уклањање сорте са Косовске листе семена.

1. Одбор Косовског листа семена имаће право да елиминише сорту биљке са Косовске листе семена ако:

- (a) Култивација те биљке на Косову вероватно утиче супротно на здравље људи, животиња или биљака;
- (b) Особа која узгаја одређену сорту није више вољна да то чини;
- (c) Сорта не може да задржи своју особеност, униформност и стабилност (ОУС);
- (d) Узгајаћ не успе да набави семе за тестирање у поновном кругу ВЦУ покушаја, који се обавља најмање сваких 10 година;
- (e) Одобрено име сорте је анулирано без предлога новог имена
- (f) Ако није плаћена такса за култивацију те сорте на Косовској листи семена;
- (g) Ако је ниво култивације сорте таква да култивација те сорте на Косовској листи семена не може бити оправдано, разматрање баца акценат на временско трајање сорте на Косовској листи семена ;
- (h) Ако одбор за Косовску листу семена сматра да је сорта искључена сто се тице вредности за култивацију и коришћење у поређењу са резултатима других сорти исте врсте.

2. Одбор Косовског листа семена може, ако је то неопходно или пожељно да дозволи период истека не после 30. јуна треће године пратећи уклањање биљке са Косовске листе семена кад је семе било у току производње или је оно било произведено пре датума уклањања. Семе тада може бити пласирано на такав начин који би био законски да је сорта остала на Косовској листи семена за време тог периода.

3. Канцеларија која води рачуна о правима сорте издаће објаву у Службеном листу наводећи да ли (или не) постоји период за време кога семе сорте биљке које је било уклоњено са Косовске листе семена може бити пласирано у складу са тачком 2 овог члана и ако постоји такав период требе одредити датум за истицање таквог периода.

Члан 10.
Одлуке Косовске листе семена, публикације и забелешке које води канцеларија за права биљних сорти

1. Канцеларија за права биљних сорти биће одговорна за:

- (a). Примање захтева за правну заштиту конкурентних сорти, разматрање захтева , доносење одлуке и издавање заштитних документа за конкурентних сорти.
 - (b). Примање захтева за Косовску листу семена конкурентних сорти, разматрање молби и примена процедура тестирања.
2. Све ставке које се односе захтеве за сорте биљака и предложене одлуке, после обављања ОУС тестова и ВКК огледа биће издате у листи за права сорте биљке и Косовску листу семена.
3. Канцеларија за права сорте биљке издаваће годишње резултате ВКК огледа на крају сваке регистрационе године прегледа, ако сви подносиоци захтева дају сагласност.
4. Канцеларија за права сорте биљке чуваће регистар о свакој сорти биљке која је на Косовској листи семена о следећем:
- (a). О имену сорте и било ком другом имену под којим се сорта пласира у некој другој земљи;
 - (b). О врсти којој сорта припада;
 - (c). О индикацији карактеристика сорте укључујући (осим у случајевима поврћа и травњака где особа која узгоји сорту изјављује да семе те сорте није намењено за производњу сточне хране) оне које одређују њену вредност за култивисање и коришћење;
 - (d). О датуму уношења сорте на Косовску листу семена и датуму сваког обнављања таквог уношења;

- (e). О датуму истицања таквог уношења И
 - (f). Имену и адреси особе која узгаја ову сорту или, где постоји више од једне такве особе, о индикацији извора из кога се могу добити ова имена и адресе.
5. Регистар који се чува у складу са тачком четири (4) овог члана, бит ће расположив за увид од стране било које особе у канцеларији Министарства за Трговину И Индустрију.
 6. Канцеларија која води рачуна о правима сорте биљака одржаваће по једну досију за сваку сорту биљке која улази у Косовску листу семена .
 7. Евиденција ће укључити опис сваке сорте биљке и краћи извод чињеница у вези са уношењем у Косовску листу семена.
 8. Од МПШСР овлашчени субјекат задржаваће колекцију примерака (узорака) свих сорти које постоје на Косовској листи семена.

Члан 11. Поступак за жалбе

1. Све одлуке које доноси Одељење за Производњу и Заститу Биља, у односу на давање права узгајивача биљке у сорту усева могу бити подложне жалби у писменом облику; жалба се подноси Канцеларији за права сорте биљке.
2. Све одлуке које донесе одбор Косовског листа семена у односу на примену Косовске листе семена за сорте усева могу бити подложне жалбама у писменом облику; жалбе се подnose Канцеларији за права сорте биљке.
3. Залба се разматрати од одбора Косовског листа семена. Овај Одбор након разматрање жалбе ће или потврдити оригиналну одлуку, или ће одлучити у прилог писмене залбе. Одлука Одбора Косовског листа семена биће објављена у новинама.
4. Заинтересована страна која није задовољна одлуком може да се жали апелационом одбору.
5. Министар ће поставити апелациони одбор за сваку жалбу. Одбор се састоји од три независна члана који нису запослени у владиним организацијама. Укључује се један експерт из области правних питања и административног закона и два експерта из области пољопривреде.
6. Апелациони одбор водиће писмену евиденцију о парници.
7. Апелациони одбор може да постави једну или више особа са експертским знањем да буду или у саветодавном својству, уопштено, или у односу на одређени случај или случајеве.
8. Апелациони одбор, уколико то сматра неопходним, може да води расправу може саслушати жалиоца, или да одлучи само на основу писмених поднесака.
9. Апелациони одбор може да потврди или преиначи било коју одлуку или акцију ОПЗБ и Одбора Косовског листа семена.
10. Апелациони одбор даће образложење за своју одлуку у писменом облику и примерци одлуке ће потом бити послати жалиоцу, канцеларији за права сорте биљке, одбору Косовског листа семена и било којој заинтересованој страни.

ИИИ ПРОИЗВОДЊА, ОВЕРА, ТЕСТИРАЊЕ И ПЛАСМАН СЕМЕНА

Члан 12. Контрола производње, овере, тестирања и пласмана семена

1. МПШСР ће обављати контролу производње, овере, тестирања и пласмана семена.
2. Одељење за производњу и заштиту биљака који оснује МПШСР биће одговоран за следеће:

- (a) Обезбеђиваће поуздане и адекватне информације о природи, условима и квалитету семена које је на тржишту или се нуди тржишту;
- (b) Спречавање пласмана семена које је шкодљиво и спречавање пласмана семена које није тестирано на чистоћу и клијање, или пак семена које је сорте која није укључена у Косовску листу семена;
- (c) Спречавање ширења болести биљке пласманом семена;
- (d) Регулисање описа под којим семе иде на тржиште;
- (e) Све што је регулисано делом ИИИ овог закона може се утврдити подзаконским актима о семену .
- (f) Примена свих подзаконских аката о семену произашлих из овог закона као и давање информација ОПЗБ о било којим кршењима ових подзаконских аката.
- (g) Обезбеђивање оверене статистике која се односи на квантитет семена које је оверено сортама, и спецификама жетве за сваку годину ;
- (h) Вођење евиденције о свим парцелама где је семе засађено и где се умножава за даљу производњу на Косову;
- (i) Вођење евиденције о свим усевима који су оверени у производњи семена на Косову;
- (j) Обезбеђивање да се сви усеви семена надгледају у одговарајућим фазама раста и да тај посао обављају квалификовани стручњаци за усеве;
- (k) Обезбеђивање да формулари који се попуњавају приликом надгледања усева буду ваљано попуњени и на време достављени Одељењу за производњу и заштиту биљака МПШСР-а до одговарајућих датума поштујући рокове;
- (l) Доношење одлука да ли, или не, семе усева може да се одобри за званичну производњу и преношење ових одлука подносиоцима молби који су ушли у званично одобрену шему усева;
- (m) Прописивање правила о етикетирању-(привески-назначница) ,пакетирању и печатењу овереног семена.;
- (n) Преписивање правила за узимање узорака и тестирање парцела које се користе за семе;
- (o) Праћење резултата тестова семена у циљу сазнавања да ли партије семена задовољавају стандарде за оверу и пласман;
- (p) Издавање званичних сертификата који потврђују да партије семена задовољавају стандарде који су прописани подзаконским актом.
- (q) Издавања званичних извештаја о количини одбијеног семена које се не повинују стандардима који су прописани подзаконским актима о пласману семена;
- (r) Прописивање правила са овласценом субјектом за сетву репрезентативних узорака на парцелама на којима је обављена контрола и свих парцела семена које се размножава за даљу производњу семена на Косову;
- (s) Преписивање правила за евиденцију парцела на којима је обављена контрола;
- (t) Упоређивање пост-контролних налаза о парцелама у смислу идентитета и чистоће сорте са налазима усева који су посејани семеном истог контингента и ако је неопходно одбацити усеве на бази налаза , без обзира на резултате инспекције усева;
- (u) Вођење евиденције о свим парцелама на којима се налази семе које је оверено у Одељењу за производњу и заштиту биљака МПССР.
- (v) Одржавање компјутеризоване базе података о свим усевима и парцелама семена који су оверени и пласирани на Косову.

Члан 13.
Надгледање усева и семе усева и инспекција семена усева

1. МПССР службеници контролишу усеве који су одређени за производњу пре-базног и базног семена.
2. Усеве који су одређени за производњу овереног семена, овереног семена прве генерације и овереног семена друге генерације контролишу службеници МПССР, ако је потребно, тај посао могу обављати инспектори за усеве са одговарајућом дозволом. Ова лица треба да се лиценцирају у складу са подзаконским актом.
3. Прегледи усева ће се обављати у складу са подзаконским актима.

Члан 14.
Назначнице (привесци) на паковањима семена

Паковање семена узгајивача, пре-базног, базног семена, овереног семена, овереног семена прве генерације, овереног семена друге генерације имаће учвршћен привезак на спољашњој страни званичне назначнице који ће садржавати опис семена, појединости о одређеним састојцима и постојаће бар величина и боја како је прописано подзаконским актом.

Члан 15.
Печаћење пакета

Ниједна особа не може да пласира на тржиште пакет семена узгајивача, пре-базног, базног семена, овереног семена, овереног семена прве генерације, овереног семена друге генерације уколико пакет није запечаћен (не после узимања узорка) од стране или под контролом особе коју је овластио ДПЗБ да запечати пакет у његово име на такав начин да кад кад се он отвори мехабизам за блумбирање буде сломљен и да се не може поново користити.

Члан 16.
Узимање узорка из парцеле за семе

Узорци семена у сврху званичног прегледа узимају се у складу са условима који су прописани подзаконским актом о пласману семена на Косову.

Члан 17.
Тестирање семена

1. Тестирање узорака да би се одредило да ли стандарди квалитета семена који су прописани подзаконским актом за пласман семена на Косову за одговарајућу категорију обавља овласцени субјекат .
2. Тестови семена се обављају према међународним методама Удружења за тестирање семена.
3. Примерак извештаја о тестирању семена за сваки тестирани узорак биће расположив прерађивачу семена и Одељењу за производњу и заштиту биљака МПССР.
4. У случају да резултати тестова означавају да семе не задовољава стандарде квалитета који су прописани за нарочиту врсту или категорију (артикл) семена (сеед лот), како је дефинисано подзаконским актима о пласману семена на Косову, МПССР може дати дозволу да се поново узме узорак семена и да се исти поново тестира.
5. Преостали узорак после обављеног одговарајућег теста семена биће коришћен за сејање пост-контролних парцела.

Члан 18.
Евиденција коју треба да воде произвођачи семена, трговци семеном, особе које пакују и даље обрађују семе

1. Само регистроване особе у складу са подзаконским актима, могу имати дозволу да производе, пакују, препакују, дорађују и пласирају семе на Косову.
2. Особа која је регистрована као произвођач семена, трговац семеном, особа која се бави паковањем и прерадом семена водиће и одржавати уредну евиденцију о трансакцијама у области семена, о третману, тестирању и другим захватима које он предузима или неко у његово име у односу на било какво семе. Његова континуирана

регистрација биће условна када даје ДПЗБ такве информације. Претпостављени може разумно да захтева од службеника да у било које разумно време прегледа и узме примерке такве евиденције; он може захтевати да прегледа просторије, машине, опрему и остале погодности које су расположиве да би се наставио посао за који је особа регистрована.

ИВ КОНТРОЛА УВОЗНОГ СЕМЕНА И СЕМЕНСКОГ КРОМПИРА

Члан 19.

Семе чији је увоз дозвољен на Косову

1. Семе које је укључено у Косовску листу семена може се увозити и пласирати на Косову. Неће бити дозвољен увоз сорте семена које није укључено у Косовску листу семена.
2. Семе које се производи и пакује ван Косова и које оверава шема семена релевантне Организације за економску сарадњу и развој (у даљем тексту ОЕЦД), која задовољава стандарде и правила Европске Уније у смислу квалитета семена, биће дозвољено за увоз на Косову. Стандарди који морају бити задовољени приликом увоза семена, прописују се подзаконским актом, објављене од Владе, на препоруку Министра.
3. Семе треба бити упаковано и запечаћено, са привесцима ОЕЦД, а на привесцима ће бити додато «правила и стандарди ЕЗ».
4. Све засебне партије семена у оквиру пошиљке морају бити пропраћени следећим подацима:
 - (а) ОЕЦД сертификатом о артикулу семена;
 - (б) Међународним сертификатима за артикле семена који су издати пратећи правила Међународне асоцијације за тестирање семена (у даљем тексту (ИСТА)).
 - (с) Фитосанитарни сертификат издају власти које се старају о контроли здравља биљака у земљи порекла семена, потврђујући на тај начин да је семе задовољило услове за здравље биљака на Косову.
5. Семе које се користи за истраживање или експеримент или семе које се користи или треба да се користи у поступку селекције биће дозвољено за увоз под условом да је унапред послата писмена нота Одељења за производњу и заштиту биљака МПССР. МПССР може да наметне рестрикције о износу семена које је дозвољено да се увезе у нарочитом случају.

Члан 20.

Семенски кромпир чији је увоз дозвољен на Косову

1. Семенски кромпир чије је сорта укључена у Косовску листу семена, биће одобрена за увоз и пласман на Косову. Увоз семенског кромпира чија сорта није укључена у Косовску листу семена неће бити дозвољена.
2. Стандарде које мора испуњавати увозено семенски кромпир прописују се подзаконским актом, објављене од Владе, на препоруку Министра.
3. Све пошиљке семенског кромпира биће у запечаћеним контејнерима, етикетирани са одговарајућим тикетама, працене са информацијама које испуњавају критерије подзаконских аката.
4. Одељење може да одлучи да одобри увоз сертификованог семенског кромпира из земље која учествује у међународној сертификационој шеми за семенског кромпира под покровитељством Уједињених нација/Привредна комисија за Европу (УН/ЕЦЕ), под условом да то семенски кромпир задовољава стандарде квалитета које Европска Унија прописује у сваком погледу.
5. Семенски кромпир које се користи или треба да се користи за истраживање или експеримент и семе кромпира које се користи или треба да се користи у току поступка селекције биће дозвољено за увоз, под условом да је унапред послата писмена објава Одељења за производњу и заштиту биљака МПССР. МПССР може да наметне рестрикције на износ семенског кромпира које се увози.

Члан 21.

Преглед пошиљки семена и семенског кромпира на граничним прелазима на Косову

1. Владини службеници на граничним прелазима Косова прегледаће документацију која прати све пошиљке семена и семенског кромпира.
2. Пошто се потврди да је пошиљка семена или семенског кромпира у питању, Владини службеници предаће документацију службеницима инспектората који се баве семеном и здрављем семена који ће прегледати документацију да би установили да испуњавају стандарде прописане подзаконским актом.
3. Пошиљка семена или семенског кромпира која је праћена одговарајућом документацијом имаће дозволу да стигне на одговарајућу дестинацију на Косову, под условом да су службеници инспектората за семе и здравље биљака констатовали прописани квалитет и стандарде који ћине пошиљку.
4. Пошиљка семена или семенског кромпира која није праћена потребном документацијом или се пак пронађе да она не задовољава прописан квалитет стандарда биће одбијена да улази на Косову.

Члан 22.

Преглед пошиљки семена или семенског кромпира на крајњој дестинацији на Косову

1. По стицању на крајњу дестинацију, пошиљка семена ће бити истоварена и одвојена у појединачне партије семена и контролисаће се да би утврдио да испуњава статндарде прописане подзаконским актима.
2. Свако паковање појединачне партије семена биће инспектиран од слузбеника Одељења за производњу и заштиту биљака МПССР да би се сазнало да ли су пакети семена коректно запечаћени и да су у складу са одговарајућем подзаконским актима.
3. Паковања која су оштећена у током превоза , паковања без ваљаног привеска, оне која нису запечаћена, као и свако паковање где је установљено да има различиту референцу о количини од одговаруецг броја референце биће уклоњен од промета и неће му се дозволити пласман на Косову. .
4. По доспећу на крајњу дестинацију, пошиљка са семенским кромпирима биће истоварена и одвојена у појединачне партије И контролисаће се да би утврдио да испуњава стандарде прописане подзаконским актом.
5. Преглед сваког паковања појединачног артикла семенског кромпира биће обављен од стране службеника Одељења за производњу и заштиту биљака М у циљу сазнавања да су паковања ваљано запечаћена и са привесцима и да се бројеви привезака прецизно слажу са бројевима привезака који су евидентирани на сертификату за преглед артикла семенског кромпира.
6. Паковања семенског кромпира за која је нађено да имају идентификациони број на сертификату који је различит од идентификационог броја произвођача биће уклоњена и њихов пласман неће бити дозвољен на Косову.
7. У случају да је артикл семена које треба да се размножава на Косову за даљу производњу, службеник Одељења за производњу и заштиту биљака МПССР урадиће репрезентативни узорак артикла семена и проследити га овласченом субјекту за сејање у парцелама након контроле.
8. У случају да је артикл семена или артикл семенског кромпира сумњивог квалитета, као резултат коначног прегледа службеник Одељења за заштиту и производњу биљака МПССР урадиће репрезентативни узорак артикла семена и артикал семенског кромпира и проследити га овласченом субјекту на тестирање.
9. Ако партија семена или артикл семенског кромпира не задовољавају стандарде квалитета који су прописани подзаконским актима, њихов пласман неће бити дозвољен на Косову и од увозника семена ће се захтевати да плати за артикл семена или за артикл семенског кромпира са циљем повратка у земљу порекла.

Члан 23.

Извоз семена и семенског кромпира са Косова

1. Пошиљке семена и семенских кромпира које се извозе са Косова биће оверене од Одељења за заштиту и производњу биљака МАФРД.

2. Појединачни артикли семена и појединачни артикли семенских кромпира биће оверени у складу са подзаконским актима.

Члан 24.
Казне

1. Физичко или правно лице који производи, пакује, репакује, обрађује или пласира семе на Косову а није регистрован у складу са овим законом, казни се новчаном казном до 15.000 Еура за прву повреду закона и до 50.000 Еура за даље повреде.
2. Осим казни која се могу применити по овом закону, суд може казнити једно приватно или правно лице, који је регистрован или коме се одобри и треба да се региструје по овим законом, новчаном казном до 50.000 Еура, за непридржавање или повреду поступака и стандарда утврђених овим законом или подзаконским актима доносених у складу са овим Законом.
3. Осим казни које се могу применити по овом закону, суд може казнити физичко или правно лице који није регистрован или се не одобри регистрација по овом закону, новчаном казном до 15.000 Еура, за повреду поступака и стандарда утврђених овим законом или подзаконским актима доносених у складу са овим законом.

В ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25.
Остварени приход од такси

Приходи остварене од такеса за услуге и казне на основу овог Закона, прослеђују се Министарству за Привреду и Финансије, ради уплате у Консолидовани Буджет Косова.

Члан 26.
Ступање на снагу овог закона

Овај закон ступа на снагу после усвајања од Скупштине Косова, потписивања од председника Скупштине и проглашења од Специалног Представника Генералног Секретара Уједињених Нација.

Закон Бр.2003/5
20 Марта 2003

Председник Скупштине Косова ,

Академик Неххат Даци